

Tázriá-Möcorá

Tázriá - Möcorá Hetiszakaszok tartalma תזריע - מצרע

Első hetiszakaszunk – Tázriá (3Mózes 12-13.) – az emberek, valamint az edények és ruhák tisztasági és tisztulási törvényeit tárgyalja, részletesen, kezdve a szülő nő tisztátalanságától, folytatva különböző leprás bőrbetegségekkel. Ezt – a cáráát, ami a bőrbetegség egy bizonyos fajtáját jelenti – Bölcsseink kapcsolatba hozták a rossz nyelvekkel, ami szintén ragályos és veszedelmet jelent az emberiségre.

Tázriá hetiszakasza tovább tárgyalja a rituális tisztátalanság és tisztaság törvényeit. Egy szülő nőnek a szülést követően tisztulási folyamaton kell átesnie, amelybe beletartozik a mikvé-ben (rituális fürdőben) való megmerítkezés, valamint áldozathozatal a Szentélyben. Minden fiúcsecsemőt nyolcnapos korában körül kell metélni. – **3Mózes 12.**

A cáráát (lepra, poklosság) szellemi okokból keletkező kór, amely a ruhákon is kiütkezhet. Ha fehér vagy rózsaszín foltok jelennek meg egy személy bőrén (ruhákon rózsaszín vagy zöldes), akkor meg

Második szakaszunk – Mecóra (3Mózes 14-15.) – a leprászerű bőrbetegségek felismerésével és gyógyításával foglalkozik, ami a kohaniták feladata volt. Háromféle leprát különböztet meg az Írás: ami az ember testét, ruháit, illetve háza falait érinti. A beteget karanténba zárták, és a kohanita feladata volt megállapítani, elmúlt-e a bőrbetegség (cáráát), melynek különböző fajtáit e szakasz ismerteti. Bölcsseink felfogása szerint a cáráát olyan – szellemi eredetű – betegség, ami büntetésként sújtja az embert különböző vétkek (mint pletyka, kibeszélés, rágalom, stb.) miatt.

Az előző hetiszakasz tárgyalta a möcorá (leprás, poklos személy) jeleit – a leprás olyan spirituális betegséggel sújtott személy, akit ez a kór rituálisan tisztátalanná tesz. Az e heti tórai olvasmány annak részletezésével kezdődik, hogy a gyógyultnak ítélt leprást miképpen tisztítja meg a kohanita (pap) egy olyan különleges eljárással, amelyhez két madár, forrásvíz, egy cserépedény, egy darab cédrusfa, egy skarlát-vörös fonal és egy nyaláb izsóp szükséges. – **3Mózes 14:1–32.**

kell mutatni egy kohénnek. Különféle jelek alapján ítélve – mint amilyen például egy hétnapos karantént követően az érintett bőrfelület méretének növekedése – a kohén az illetőt tisztátalannak, illetve tisztának nyilvánítja. – **3Mózes 13.**

A poklossággal sújtott személynek a táboron (vagy városon) kívül kell laknia egészen addig, amíg meg nem gyógyul. A poklossággal fertőzött részt a ruhából ki kell vágni; ha a cáráát kiújul, az egész ruhát el kell égetni. – **3Mózes 13:45–46., 56–57.**

Egy házon is kiütkezhetnek a „poklosság” jelei, azaz vöröses vagy zöldes foltok jelenhetnek meg a falain. Egy tizenkilenc napig tartó folyamat során a kohanita eldönti, hogy a ház megtisztítható-e, vagy le kell rombolni. – **3Mózes 14:33–57.**

Rituális tisztátalanságot idézhet elő egy férfinál magjának vagy valamilyen más váladékának folyása, vagy nőnél a menstruáció, vagy egyéb vérfolyás, mely állapotból a mikvében való megmerítkezéssel kell megtisztulni. – **3Mózes 15.**

שבת שלום

EMBERBARÁT HETILAP NAGY FŰVÁROS ZSINAGÓGA

ב"ה

Hetiszakasz: Tázriá - Möcorá (תזריע - מצרע)

Könnyű mást megítélni kívülállóként - de nehezebb nem megbán-tani

Egy út mellett dolgozó munkáscsapatot látva mindenki úgy gondolja, hogy azon a fickón kívül, aki épp a köveket illeszti a helyére, és azon, aki adogatja neki az eszközöket a többi nyolc ember csupán csak azért kapja a fizetését, hogy álldogáljon és ennek a kettőnek szurkoljon.

De mégis, kik vagyunk mi, hogy gúnyolódjunk és ítélkezzünk rajtuk? A hetiszakaszunk ezzel kapcsolatban egy szembeötlő példával szolgál, amikor bemutat egy látszólag teljesen felesleges munkakört.

Manapság a betegségeket csupán a test bajának tekintik, mint egy gépezet elromlott alkatrészét, vagy egy hiányt valamilyen összetevőből. Például, valakinek nincs inzulinja, ezért ugyebár cukorbeteg. Vagy eltörik egy végtagja, és ezért fáj. De régen ez nem így volt. Régen tudták, hogy a szellem és a lélek betegsége okozza a test tüneteit. Ahogyan a fájdalom figyelmeztet, hogy pihenni kell, és kímélni, nem használni az adott testrészt vagy szervet, amíg annak állapota nem javul, ugyanígy hívják fel testi betegség tüneteink a figyelmet a bűneinkre, erkölcsi, hitbéli és értékrendi alulműködésünkre. Egyúttal persze és éppen, mert testi tünetként is megjelennek, lehetőséget adnak az embernek a változásra, a rossz cselekedetek mellőzésére és a gyógyulásra. Szellemi lelki és testi szinten is.

Egy híres betegség, mellyel a Tóra hosszan foglalkozik, a lepra. Ez a betegség azokat támadta meg, akik rosszindulatú pletykákat terjesztettek másokról, és ócsároltak, lejáratnak másokat. A betegség azzal járt, hogy fehér foltok jelentek meg a beteg testén, ruházatán és otthonában. Az a zsidó, aki leprás lett el kellett

menjen a kohenhez, hogy az igazolja, hogy leprás, majd aztán el kellett hagynia a várost, és ott bűnbánatot gyakorolhatott.

Amikor elmúltak a tünetei, visszatérhetett a városba, rituális fürdőt vehetett, és végül megtisztulva visszatérhetett a szokásos életbe.

Igaz, hogy a kohen nem kapott pénzt a szolgáltatásért, de így is megmarad a kérdés, hogy mi keresnivalója volt a történetben. Hiába volt teljesen egyértelmű az orvosi, és a szemmel is jól látható diagnózis a betegnél, mégis a kohennek kellett kimodania a hivatalos ítéletet, hogy a beteg leprás. Miért?

Nos azért, mert a koheneknek szent felelősségük volt a közösség tagjai felé. Ők mindennap elmentek a Mikdásba, hogy megáldják a népet. Az askenázi közösségekben minden jom tovkor megáldották a kohenek a közösséget, és hasonlóképp a szfaradi közösségek is élvezhették a kohen áldását napról napra. Ezek az emberek minden nap azon voltak, hogy a népnek jó legyen, ők voltak az áldás osztók. Így egyedül ők tehették meg, hogy ítéletet mondjanak embertársuk rossz tettei felett.

Milyen sokszor látjuk, hogy valaki helytelenül cselekszik, és ilyenkor könnyen ítélkezzünk felette, és kívülről rámondjuk a negatív véleményünket - jól látjuk a hibáit és bűneit. A tóra mégis ragaszkodik hozzá, hogy a kohen részt vegyen a drámában! Pedig külső szemlélőként gondolhatja bárki, hogy a szerepe és jelenléte teljesen felesleges. Pedig bizony az egyetlen, aki jogosult arra, hogy megítéljen mást, az akit a szeretet vezérel! Csak az a személy, aki a mások szolgálatában és mások javára már bizonyított, csak ő merhet kritizálni, sőt, ő is csak akkor, ha a megbocsájtás, a megtisztulás és az engesztelés folyamatából is részt vállal, és abban is segít!

Chaim Shaul Glitzenstein Rabbi

EMBERBARÁT HETILAP NAGY FŰVÁROS ZSINAGÓGA

ב"ה

Naftali Krausz: A próféták népe

V'árbá ánasim háju m'corájim...

A hitetlen adjutáns esete

„Mert az Örökkévaló azt tette, hogy az arám táborban harci kocsik, lovak és nagy haderő robogását hallották, mire azok ezt mondták egymásnak: Izrael királya bizonyára felbérelte ellenünk a hettiták királyait és Egyiptom királyait, hogy ránk törjenek! Ezért futásnak eredtek alkonyatkor, otthagya sátraikat, lovaikat, szamaraikat, a táborát, ahogyan volt, és futva mentették életüket.” (2Királyok 7:6 7.)

Ez a háftáráfejezet, amely Elisá prófétának, Élijáhu tanítványának és utódjának életéből mutat be egy epizódot, Somronban, Izrael állam fővárosában játszódik a nagy éhínség idején. Ben Hádád szíriai arameus király seregei ostromolták ekkor a hosszú ideje aszálytól szenvedő várost. „Egy szamarfej nyolcvan ezüstbe, egy maréknyi galambtrágya pedig ötven ezüstbe került.” (Uo. 6:25.) A királynak, akit az Írás nem említ név szerint, de aki valószínűleg Jorám ben Ácháv volt olyan híreket hoztak, amelyek arról szóltak, hogy az éhségtől eszelőssé vált asszonyok „megegyeztek” egymással gyermekeik elfogyasztásáról... A király a prófétát teszi felelőssé a nehéz helyzetért (mert nem könyörög Istenhez, hogy irgalmazzon a népnek, mondja Rási és Kimchi). Elisá prófétát, s a meglepett és reményvesztett királynak ezt jövendöli: „**Holnap ilyenkor egy szeá finomliszt egy sékelbe, meg két szeá árpa is egy sékelbe fog kerülni Számária kapujában**”, vagyis az isteni segítség olyan gyors és alapos lesz, hogy a rendkívülien rossz helyzet egy nap alatt gyökeresen megváltozik.

Az Írás nem szól arról, hogy a király hogyan reagált a próféta optimista kijelentésére. Közli viszont a királyi adjutáns gunyoros megjegyzését, aki kétségbe vonta a próféta szavainak realitását: „Még ha az Örökkévaló megnyitná is az ég csatornáit, akkor sem történhetik meg ez.” A próféta nem volt abban a helyzetben, hogy vitába szálljon a magas rangú tiszttel, ezért csak ennyit mondott: „**Majd meglátod a saját szemeddel, de nem eszel belőle.**” (2Királyok 7:1 2.)

Ennyi az előzmény. Háftáránk elbeszéli, hogy az ostromlott főváros falain kívül, a kapu közelében négy „poklos” táborozott. Ezek a Tóra előírásai szerint betegségük miatt ki voltak zárva a közösségből, és elkülönítve kellett élniük. A Midrás szerint ez a négy ember Gécházi, Elisá szolgája és az ő három fia volt. Igen rossz bőrben lehettek, mivel az ostrom és az éhínség nem volt jó hatással állapotukra. Egy napon úgy döntöttek, hogy nincs mire várniuk: akár kívül maradnak, akár bemennek az ostromlott városba, mindenképpen éhen halnak. Gyerünk, mondták, az arameusok táborába, és adjuk meg magunkat! Ha szerencsénk van, életben hagynak bennünket, ha meg nem, akkor sem veszítünk semmit.

EMBERBARÁT HETILAP NAGY FUVÁROS ZSINAGÓGA

ב"ה

Naftali Krausz: A próféták népe

Az esti órákban átosontak az ostromlók táborába és legnagyobb meglepetésükre üresen, elhagyva találták. Itt tudjuk meg az Írásból, hogy az Örökkévaló hallucinációra készítette az arameusokat, akik azt hitték, hatalmas, jól felszerelt hadsereg jön ellenük: talán a hetiták vagy az egyiptomiak, akiket Izrael királya vajon ki más? bérelhetett fel. Pánik tört ki, fejvesztetten menekültek, maguk mögött hagyva a fegyverzetet, az élelmiszert, a lovakat, a szamarakat, mindent.

A négy poklos tehát bejárta az elhagyott ellenséges tábort. Előbb jóllaktak, majd összedtek egy csomó ezüstöt-aranyat, és elrejtették. Ezt többször is megismételték nem véletlenül azonosítja őket a Midrás a kapzsi Géházival és fiaival, de végül is rájöttek, hogy kötelesek a hírt megvinni az ostromlott városba. Bekopogtak hát, és jelentették az őrpáncsnoknak felfedezésüket. A király, akit éjnek idején ugrasztottak ki az ágyából, el sem hitte a jó hírt: csejt sejtett mögötte. Már elfelejtette Elisá próféciáját a segítségről vagy ő sem hitt benne, akárcsak cinikus szárnysegédje, és attól tartott, az ostromlók csak hátrább vonultak, hogy kicsalják az éhező hébereket, azután rajtuk üssenek, és elfoglalják a várost.

Egy tisztje javaslatára felszerszámoztatott két lovat a megmaradt ötből, és kiküldött két felderítőt, akik egészen a Jordánig követték a menekülő arameusok nyomát. Nem volt nehéz dolguk: az utat végig jelezte a rengeteg eldobált fegyver, ruha és egyéb holmi, amelyektől a menekülők megszabadultak, hogy könnyebben futhassanak. A nyilvánvalóan isteni eredetű csodát egy Farrar nevű Biblia-kutató így magyarázza: **„Ez azon hirtelen, kiszámíthatatlan pánikok egyike volt, melyeknek nagy, nehézkes, heterogén elemekből álló keleti seregek állandóan ki voltak téve, minthogy nem volt szervezett őrsváltás-rendszerük, és hiányzott a kellő fegyelem.”** (Dr. J. H. Hertz.)

Elég az hozzá, a városból kiözönlő nép alaposan kifosztotta az elhagyott arameus tábort. Így, legalább rövid időre, alábbhagyott az éhínség, és valóra vált a prófécia, amely megjövendölte, hogy „...egy szeá finomliszt egy sékelbe, meg két szeá árpa is egy sékelbe fog kerülni Számária kapujában”. A király kirendelte adjutánsát a város kapujába, hogy felügyeljen a rendre, de az örjöngő nép elsodorta és agyontaposta. Így teljesedett be Elisá próféciája: **„Majd meglátod a saját szemeddel, de nem eszel belőle.”** J. H. Hertz konklúziója szerint ez volt” büntetése, amiért gúnyt űzött a próféta reményt nyújtó jövendöléséből. A gúnyolódást a szent dolgokkal szemben bölcseink mindenkor súlyos bűnnek tekintették. Négy féle ember nem fogja Istent látni: a gúnyolódó, a hazug, a rágalmazó és az álszent. **(Talmud)”** (Dr. J. H. Hertz.)

Mivel a rágalmazás a zsidó felfogás szerint egyfajta poklosság, ez az, ami a háftárát és a heti szidrát összeköti.

Raj Tamás:

Bibliaiskola

Megtérés és bűnbocsánat

A megtérés (**héberül tsuvá**) a vétkektől való szabadulás egyetlen útja, különösen azóta, hogy a jeruzsálemi Szentély pusztulásával megszűnt az áldozatbemutatás. Mint köztudomású, a zsidóság nem ismeri a gyónást, így mindenkinek a saját lelkiismerete szerint, és egyedül Isten színe előtt kell megtérnie. A megtérésnek azonban mindig a cselekedet, az életvitel megváltoztatására irányuló elhatározásnak kell lennie, nem elég az érzelmi sajnálkozás. Nem lehet azt, sem Isten, sem az emberek felé, valamiféle szánom-bánommal elintézni. Nem véletlen, hogy a bűnbánatra nincs is szó a héber nyelvben, helyette a megtérés már említett héber szavát használják.

„**Megtérés, ima, jótett, elhárítják a balvégzetet**” — olvassuk a nagyünnepi főimádságban. Ebből is azt láthatjuk, hogy a megtérésnek, a bensőséges imádság közvetítésével a jócselekedetek felé kell irányulnia. S ha igaz szívből megtérünk, tanítják a bibliai próféták, számíthatunk a Mindenható irgalmára és könyörületére, vagyis a bűnbocsánatra.

Isten úgynevezett 13 tulajdonsága között szerepel a **noszé avon avot al-banim**, az „**ő megbocsátja az apák vétkét fiaik esetében, ha szeretik az Örökkévalót**” híres kifejezése, amely Isten türelmes, „**türelmesen elnéző**” tulajdonságát egészíti ki a Szentírásban.

Amikor Mózes az aranyborjú esete és a kőtáblák összetörése után bűnbocsánatért könyörög Istenhez, és hivatkozik a Mindenhatónak erre a megbocsátó tulajdonságára, majd így imádkozik: „**Bocsáss meg, kérlek, e nép vétkéért, nagy szereteted szerint, ahogyan megbocsátottál ennek a népnek Egyiptomtól egészen mostanig. És szólt az Örökkévaló: Szaláhti kidvarekhá — megbocsátottam, szavaid szerint**” (Mózes IV könyve, 14. fejezet 19-20. vers). Ezt a két bibliai mondatot, nem véletlenül, a főünnepi imádság, a **Kolnidré** után is, mindmáig elénekeljük.

Mi legyen a bűnös ember sorsa? — sokan, érthető módon, ezt tartják a legfontosabb, mondhatni a bűn és bűnhődés kulcskérdésének. A Talmud, különféle bibliai citátumok alapján, meglepően liberális álláspontot közöl. Megkérdezték a Szentírás könyveinek három nagy csoportját, először - úgymond - a Bölcsesség-könyveket, mi történjék a vétkezővel? A Példabeszédekkel így válaszolt: „**a bűnöst üldözőbe veszi a gonzsága**”. Ezután a Próféták könyvei szólaltak meg: „**a bűnös lélek haljon meg**”. A Tóra úgy vélte: „**hozzon bűnáldozatot**”. Végül maga Isten szólalt meg, eldöntve a kérdést: „**a vétkes bánja meg bűnét, és térjen meg**” (Brakhot, 34/a).

Raj Tamás:

Bibliaiskola

A bibliai Jóéi próféta is a megtérést javasolja, amikor arra az ókori keleti szokásra utal, hogy a bűnös hajdan megszagatta ruháit, böjtölt és sanyargatta magát. A próféta szerint azonban nem külsőleg kell megtérni, hanem szívünkkel és lelkünkkel: **„A szíveket szaggassátok, ne a ruhátokat, s úgy térjete meg az Örökkévaló Istenetekhez, mert ő irgalmas és megbocsátó, hosszan tűrő haragú és nagy szeretető, és meg gondolja a büntetést”** (Jóéi könyve, 2. fejezet 13. vers).

A megtérést és a megtérőt a zsidó közgondolkodás igen nagyra értékeli. A megtérés ugyanis egyike az ember, szabad akarattól történő, fontos döntéseinek. Erre figyelmeztet maga a Tóra igéje: **„Tanúként hívom számotokra az eget és a földet, hogy elétek adtam az életet és a halált, az áldást és az átkot, de te válaszd az életet, azért, hogy életben maradj, te és az utódaid!”** (Mózes Y könyve, 30. fejezet 19. vers).

A Talmudban egy igen érdekes párbeszédet olvasunk a megtérésről, miközben az ismert bibliai szólást idézik:

— „Térj meg egy nappal halálod előtt”.

— Honnan tudhatjuk, mikor halunk meg?

— Éppen erről van szó, — magyarázzák a Talmud bölcsei —, jobb, ha minél előbb lépünk a megtérés útjára...

A bűnbocsánat csak akkor érvényes, — magyarázza tovább a Talmud —, ha előbb az esetleg felmerülő kártérítés, a megkövetés, vagy a becsület helyreállítása már megtörtént. A **jóm kipur (az engesztelőnap)** előtt minden vallásos zsidó igyekszik engesztelési szerezni bűneire. Ám megtérésünk révén — így szól a hagyomány — csak azokért a vétkekért nyerhetünk bocsánatot, amelyeket Isten ellen vagy önmagunk ellen követünk el. Az embertársaink ellen elkövetett bűnökért csak akkor számíthatunk bocsánatra, ha előbb kiengeszteljük felebarátainkat.

A **jóm kipur** valamennyi imádságának végén a vallásos zsidó (többes számban, nehogy valaki sértve érezze magát) bűnvallomást tesz, **alhét sehatánn lefanekhá...** (mindazokért a bűnökért, amelyeket előtted elkövettünk...). Érdekes azonban, hogy az ebben az imában felsorolt mintegy 40 bűn egyike sem vallási vagy rituális vonatkozású, hanem azok egytől-egyig erkölcsi és társadalmi jelentőséggel bírnak.

JÖVEDELEMADÓJA 1+1 SZÁZALÉKÁT, AMENNYIBEN KÖZÖSSÉGÜNKETSZERETNÉ TÁMOGATNI, AZ ALÁBBI ADÓSZÁMOKRA TUDJA ÁTUTALNI: TALMUD-TÓRA ALAPÍTVÁNY: 19700289-1-42 MAZSIHISZ:0358

LITTNER GYÖRGY: MÓZES ÉLETE MAI SZEMMEL

IZRAEL ELSŐ TÖRVÉNYEI

Mózes belépett a felhőbe, és megállt az Örökkévaló előtt, aki megnyitotta az elméjét, hogy emlékezetébe vesse az elhangzó törvényeket. Az ember feje nem komputer, hogy első hallásra megjegyyezzen, és később pontosan visszamondjon egy hatalmas tömegű információt a népnek. Elhangzott a Tízparancsolat folytatása, részletesen kidolgozva, hogy megértsék az emberek. A héberEK Egyiptomban nem ismertek csak egy törvényt, a Fáraó rendeletét. A nemrég elhangzott Tízparancsolaton gondolkodtak, időre volt szükségük, hogy megértsék az elhangzottakat.

Az Örökkévaló elsőként a rabszolgatartást szabályozta. Milyen csodálatos, hogy azok az emberek, akik generációkon keresztül rabszolgák voltak Egyiptomban, egyszer majd rabszolgatartókká válhatnak, de addig még negyven év vándorlás, és egy honfoglalás vár Izrael népére. Ez a jövő az Ígéret földjén, de a törvény lényege az, amit a mai napig elmondunk imánkban:

„Én vagyok az Örökkévaló, aki kiszabadított benneteket Egyiptom földjéről.”

Sosem szabad elfelejtenünk, hogy valamennyien rabszolgák voltunk Egyiptomban, és kegyetlenül bántak velünk. A Tóra minden korban ad útmutatást a helyes viselkedésre. Mai szemmel nézve ez vonatkozik a családra, ahol az öregek és a gyermekek ki vannak szolgáltatva a családfő uralmának, a munkahelyre, ahol a beosztottak függenek a főnök jóindulatától. Úgy kell bánni velük, mint ahogy mi szeretnénk volna, az emberséges bánásmódot akkor, amikor rabszolgák voltunk Egyiptomban.

További kemény törvények szabályozzák a különféle ítéleteket a bűnösökre, a verekedőkre, a gyilkosokra, a tolvajokra, a paráznákra, a bálványimádókra, a hitelezőkre és a többi vétkekre. Itt hangzik el a szállóigévé vált törvény:

„Ha életveszély áll be, akkor adj embert emberért, szemet szemért, fogat fogért, kezét kézért, lábat lábért.”

Foglalkozik még a hamis tanúzással, a tejes és húsos ételek elkülönítésével, a fiúgyermekek nyolc napos korában történő körülmetélésével, és még sok egyébvel, ami szabályozni fogja Izrael népének életét, mindez részletesen kidolgozva. Elrendeli a három zarándok ünnep megtartását. Mózes visszament a néphez, és közölte velük az Örökkévaló rendeleteit:

„És ment Mózes és közölte a néppel az Örökkévaló ígét mind és az összes törvényeket és felelt a nép egy hanggal és szóltak: Mindazokat az ígétet, melyeket

LITTNER GYÖRGY: MÓZES ÉLETE MAI SZEMMEL

az Örökkévaló kijelentett, teljesítjük!” És Mózes fölírtá az Örökkévaló összes ígéit.”

A nép először még nem hallotta az Örökkévaló parancsolatait, és már látatlanban elfogadta azokat, most, hogy megismerte azoknak egy részét, megerősítette a fogadalmát!

Bölcs Tóramagyarázóink azt állítják, hogy Izrael népe egyben megkapta az egész Tórát az Örökkévalótól. Mi szükség volt akkor, hogy Mózes írja le a könyvébe az Amalekkel folytatott csatát, most pedig az Örökkévaló rendelkezéseit? Mondhatta volna, hogy nem írom le, hiszen minden benne van a Tórában, amit Izrael egyben megkapott! Az Örökkévaló semmit sem ad ajándékba az embernek, mindenért meg kell dolgozni. Az Ígéret Földjét sem kaptuk ajándékba, hanem kemény harcok árán kellett megszerezni, az ott élő emberektől. A Tórát sem ajándékba kaptuk, hanem Mózes keményen megdolgozott érte helyettünk. Saját kezével írta le az egész Tórát közel negyven éven keresztül az Örökkévaló útmutatása alapján. Ezért nevezik a Tórát Mózes öt könyvének. Ezt a két eseményt írta be elsőként Mózes a Tórába, amit a mai napig olvasunk a zsinagógákban.

Mózes ezután oltárt épített, ahol tulkokat áldoztak az Örökkévalónak égő áldozatul. Majd megismételte a törvényeket, amit az előbb fejből mondott a népnek, másodszer pedig felolvasta azokat a könyvéből:

„Vette a szövetség könyvét és felolvasta a nép füle hallatára és ők újra szóltak: Mindazt, amit az Örökkévaló kijelentett, megtesszük, és híven meghallgatjuk.”

A nép válaszával elindult Mózes a hegyre, követték őt hetvenen, a nép vezetői közül. Az ég alján csodálatos látvány kápráztatta el a kiválasztottakat, az Örökkévaló közvetlen közelsége. Mózes megállította a menetet, kijelölte a helyetteseit, amíg nem tartózkodik közöttük, majd letelepedtek az emberek és ettek, és ittak. Mózes folytatta az Útját az Örökkévaló színe elé.

„Várjatok itt rám, míg visszatérek hozzátok, és íme, Áron és Húr veletek marad; akinek ügye van, lépjen eléjük. és felment Mózes a hegyre, és bement a felhő közepébe és ottmaradt negyven nap és negyven éjen át.”

A következő számban folytatjuk a kalandot....

A héber betűk titkai

TET (ט)

A héber ábécé nyolcadik betűje, számértéke: 9.

A Zohár elmondja: Kezdetben, mikor az Örökkévaló kiválasztotta minden betű párját az **álef-bét-ben**, a **tet mellé a ט / rés lett rendelve**. A **tet-nek** ez nagyon nem tetszett, így lázadni kezdett, hogy övele kezdődik a jóság (**héberül טוב/rov szava**), miért kell neki a gonoszság szavát (**רע/ráá**) reprezentáló betűvel párban lennie? Az Örökkévaló azt válaszolta neki, pont azért, mert szükség van arra, hogy a rossz mellett ott legyen a jó, továbbá a rosszban is található jó.

A **tet** kétfajta jót szimbolizál: az abszolút, mindenki számára felismerhető jót, melyet senki nem von kétségbe, valamint azt a rejtett jót, amit kevesen vesznek észre, amelyről sokszor csak egy történés végén derül ki, hogy valójában jó.

Talmudi történet: Akiva rabbi utazásai során mindig magával vitt egy szamarat, egy kakast és egy gyertyát. A szamáron utazott, a kakas ébresztette a reggeli imához, a gyertyát pedig az esti Tóratanuláshoz használta. Egyszer, útközben megállt egy városnál, szeretett volna szállást találni, de nem sikerült neki. Kiment a közeli erdőbe és letelepedett. Hirtelen egy szellő elfújta az égő gyertyáját, később egy oroszán kijött az erdőből és megette a szamarát, végül pedig a kakasát egy dögkeselyű falta fel. Akiva rabbi, aki mesterétől Náchum Is GámZu-tól megtanulta, bármit tesz az Örökkévaló jó, konstataálta a helyzetet, majd nyugodt szívvel álomba merült. Következő reggel rögtön észrevette, hogy banditák jártak a környéken, kifosztották a várost, ahol korábban meg akart szállni, a lakosságot kegyetlenül lemészárolták. A rablók ezt követően az erdő felé vették útjukat, de mivel Akiva rabbit nem vették észre, ő megúsza a történeteket ezen furcsa „**véletlenek**” sorozata által.

Akiva rabbi nagy mestere, Náchum Is GámZu híres volt arról, hogy mindig mondogatta „**Gám zu lötová / Ez is a jóra fog fordulni**”. Egy napon a rabbi, a római császárhoz készült egy láda drágakővel, mely a zsidó közösség adománya volt az uralkodó számára. Éjszakára megszállt egy fogadóban, ahol ellopták tőle a kincset. A láda tartalmát kicserélték és a drágakövek helyére homokot töltöttek. Folytatta útját a rabbi, míg meg nem érkezett a palotába. A császár elé érve átadta a ládát kifejezve saját és közössége hódolatát. A császár kinyitotta a ládát, meglátta a homokot, elképedt és azonnal kivégzőosztagot rendelt a rabbi számára. Náchum Is GámZu nem izgatta magát, mondván, ez így is jóra fordul. Hirtelen megjelent egy udvari tanácsadó, aki valójában Élijáhu próféta volt álruhában. Meggyőzte a császárt, hogy a zsidók nem akármilyen homokot küldtek a számára, hanem azt, melyet Ábrahám ősatya használt, mikor négy királlyal háborúzott egyszerre és le is győzte őket sikeresen. Ez egy varázshomok, mondta, mely az ellenség felé szórva lándzsákká és nyilakká változik. A császár hallgatott a tanácsosra és elküldte a láda homokot a frontvonalba ahol épp katonái vívtak egy igen nehéz csatát. A homok csodálatos módon fegyverré változott és a római hadseregek győzelmet arattak.

A héber betűk titkai

TET (ט)

A héber ábécé nyolcadik betűje, számértéke: 9.

A császár megköszönte Náchum Is GámZu-nak az ajándékot, és kincsekkel megrakottan küldte vissza a rabbit a közösségéhez, biztosítva, bármire lesz szükségük a jövőben a császár készséggel segít megoldani minden problémát. Is GámZu hazafelé ugyanabban a fogadóban szállt meg, ahol elmesélte a történetet a tolvaj fogadósnak. A fogadós vérszemet kapott, rögvést útnak indult Rómába egy láda homokkal, meg is érkezett a császár elé, azonban a császárt annyira felbőszítette arcátlansága, hogy azonnal kivégeztette.

Van azonban egy különbség a két rabbi látásmódja között: Náchum Is GámZu azt mondta, bármi történik, az csak látszólag negatív, az valójában, belső lényegét tekintve, jó. Nem azt mondta, hogy később majd meglátjuk a történések jó oldalát, ha már túl leszünk rajta, ahogy Akiva rabbi esetében. Akiva rabbi elismerte, hogy az állatai elvesztése nem volt jó dolog. De kisebb veszteség volt, mert az élete megmaradt. A jót csak a következő nap látta meg. De a veszteség, amit el kellett szenvednie az rossz volt szemében.

A „Smá” ima első szakaszában található טטפת / totáfot (homlokkötő) szóban, két tet van egymás mellett, mutatva, hogy a fenti két jó sokszor nagyon közel van egymáshoz, egy helyről, az Örökkévalótól származnak.

והיו לטטפת בין עיניך / vöháju lötotáfot bén énechá, vagyis: „...és legyenek homlokkötőül szemeid között!” (5Mózes 6:9.)

Érdekes módon tet-tel kezdődik a rituális tisztaság szava a טהור / táhor, de a rituális tisztatlanságé is, mely a טמא / támé, tumá. Itt is látható az a látszólagos ambivalencia, mely a tet-tel párosul.

A tet formáját tekintve egy edényhez hasonlít, melynek fala befelé ível, magába zárja annak tartalmát. Ez azt tanítja, hogy vannak olyan jó dolgok, melyek egyáltalán nem, vagy alig észlelhetők a külvilág számára, ilyen a Tóra rejtett értelmezése, mely a cádikoknak/igazaknak adatott.

A kilences szám egy különleges szám a gemátriában. Ha egy számot megszorozunk kilenccel a számjegyek összege kilenc marad: például: $2 \times 9 = 18$ ($1+8=9$), vagy $3 \times 9 = 27$ ($2+7=9$), $9 \times 9 = 81$ ($8+1=9$) stb. Az igazság héber szava az אמת / emet, számértéke 441, melyek összege szintén kilencet tesz ki ($4+4+1=9$).

Forrás: (tfilin)

ב"ה

NAGYFUVAROS UTCAI TEMPLOM IMAREND ÁPRILIS 1. – 30. KÖZÖTT

1.	szombat	CÁV SÁBÁT HÁGÁDOL vége: 20,00	8,00	19,15	10.	N I S Z Á N
2.	vasárnap		8,00	19,00	11.	
3.	hétfő		7,00	19,00	12.	
4.	kedd		7,00	19,00	13.	
5.	szerda	ELSŐSZÜLÖTTEK BÖJTJE EREV PESZÁCH ⚡ 19,00	7,00	19,00	14.	
6.	csütörtök	PESZÁCH 1. ⚡ 20,07	8,00	19,00	15.	
7.	péntek	PESZÁCH 2. ⚡ 19,03	8,00	19,00	16.	
8.	szombat	FÉLÜNNEP 1. vége: 20,11	8,00	19,15	17.	
9.	vasárnap	FÉLÜNNEP 2.	8,00	19,00	18.	
10.	hétfő	FÉLÜNNEP 3.	8,00	19,00	19.	
11.	kedd	FÉLÜNNEP 4. ⚡ 19,08	7,00	19,00	20.	
12.	szerda	PESZÁCH 7. ⚡ 20,17	8,00	19,00	21.	
13.	csütörtök	PESZÁCH 8. MÁZKÍR: kb:9,30 vége: 20,18	8,00	19,00	22.	
14.	péntek	ISZRU HÁG ⚡ 19,13	7,00	19,00	23.	
15.	szombat	SMINI ÚJHOLD HIRDETÉS vége: 20,22	8,00	19,30	24.	Á N I J Á R
16.	vasárnap		8,00	19,00	25.	
17.	hétfő		7,00	19,00	26.	
18.	kedd		7,00	19,00	27.	
19.	szerda		7,00	19,00	28.	
20.	csütörtök		7,00	19,00	29.	
21.	péntek	ÚJHOLD 1. ⚡ 19,23	7,00	19,00	30.	
22.	szombat	TÁZRIÁ - MÖCORÁ ÚJHOLD 2. vége: 20,33	8,00	19,45	1.	
23.	vasárnap		8,00	19,00	2.	
24.	hétfő		7,00	19,00	3.	
25.	kedd		7,00	19,00	4.	
26.	szerda		7,00	19,00	5.	
27.	csütörtök		7,00	19,00	6.	
28.	péntek	⚡ 19,32	7,00	19,00	7.	
29.	szombat	ÁCHÁRÉ - KÖDOSIM vége: 20,44	8,00	20,00	8.	
30.	vasárnap		8,00	19,00	9.	

Ismeretlen zsidók nyomában XXVII. Zerkovitz Emil

Zerkovitz Emil (Szeged, 1870. október 15- New York, 1923. március 1.) - mérnök, újságíró, szakíró és politikus.

Zerkovitz Béla után emlékezzünk meg fivérééről is, bár utóbbi Zerkowitzként írta nevét.

Mátyásföldön történt 1917 januárjában, miután Diósy János vasnagykereskedő 500 koronás adománya alapján elhatározták, hogy a világháborús harctereken hősi halált halt mátyásföldiek megörökítésére emléket állítanak, Zerkovitz Emil bejelentette, hogy Mátyásföld főterén "Károly király békekutat" emeltet és a díszes szoborművel ékített közkutat Mátyásföld közönségének adománozza.

Mivel Mátyásföldön élt, a Cinkota-Mátyásföldi sportklub választott elnöke, a Magyar-Amerikai-Bank és az általa vezetett COSULICH Trieszti Hajózási Társaság elnöke volt. 1918-ban a közelet területén szerzett érdemeiért a Ferenc József-rend tiszti keresztjével tüntették ki. (Felesége Lövy Irén volt, gyermekei: Mariska, Ágnes és György (Zerky). Édesapja, Zerkovitz Jónás kereskedelmi utazóból lett textilgyáros, édesanyja Princz Janka, az 1872-ben Szegeden megnyílt Nőnevelő Intézet vezetője volt. Két leány- és három fiútestvére közül a legfiatalabb, Zerkovitz Béla, a sikeres zeneszerző lett a legismertebb.

Zerkovitz Emil egyik kezdeményezője volt hazánk és az USA között létrejött csomagforgalomnak és személyes közbenjárásával azt is elérte a washingtoni kormánynál, hogy az amerikai postahivatal a magyarországi postaforgalom céljára magyar nyelvű pénzutasvány űrlapot bocsásson ki. 1918 novemberében a Károlyi-kormány hajózási kormánybiztossá, majd miniszteri tanácsossá nevezte ki. A Monarchia hivatalnokai nevük mellett vagy helyett a beosztásukra, rangjukra vonatkozó címet viseltek. Zerkovitz Emil "kegyelmes úr" megszólításra volt jogosult.

Az első világháborút befejező békekötés után – mint magyar miniszteri tanácsos – a békekötést előkészítő magyar kormány-delegáció tagja lett. A békekötési tárgyalások folytatásakor, 1919 végén és 1920-ban a magyar kormányok és a hadi helyzet, illetve a haderő felmérését végző amerikai tábornok, General Bandholtz vezette tárgyalásokon titkárként vett részt.

Ismeretlen zsidók nyomában XXVII. Zerkovitz Emil

Halála előtt egy ideig nagykövetként képviselte az országot New Yorkban. Ő alapította a New York-ban működő amerikai-magyar Kereskedelmi Kamarát, amelynek elnöke volt.

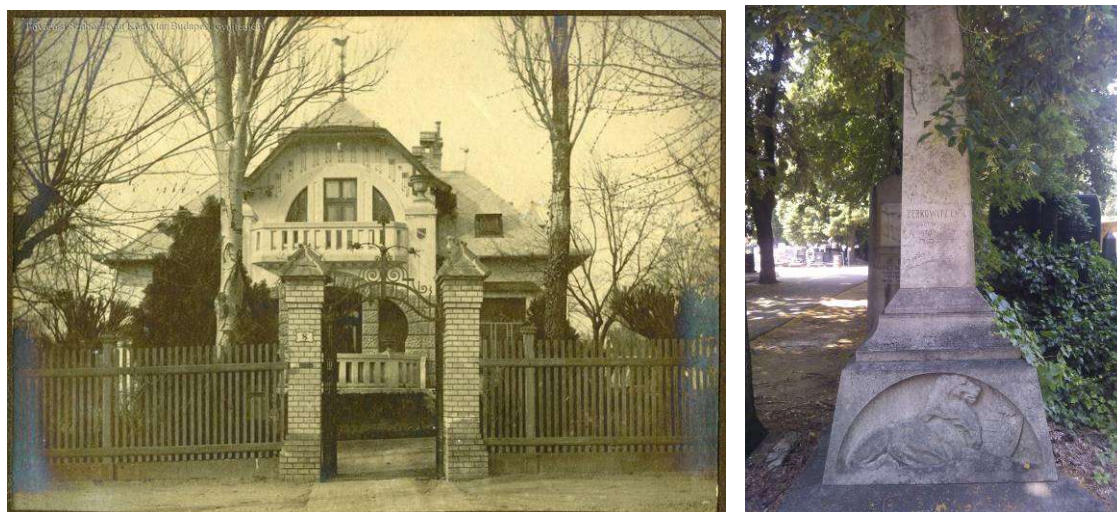
Halálát Amerikába utazása alatt az általa vezetett Hajózási Társaság President Wilson nevű hajóján kezdődött betegség, az orbánc okozta.

A betegség olyan súlyossá fejlődött, hogy megérkezése után nem sokkal meghalt New Yorkban 1923. március 1-én, 52 éves korában.

Családja hazahozatta. Síremléke a Kozma utca sírkertben látogatható. (5/B-11-1)

Zerkovitz Emil cége és visegrádi üdülőtelepe

Zerkovitz Emil mátyásföldi villája és síremléke a Kozma utcában

Forrás: Dr. Goldberger Tamás

Horn Ede: A forradalom és a zsidók Magyarországon V. rész

Egy haldokló bűnbánó beismerése volt ez arról, hogy ő igaz barátjával egész életén át igazságtalanul bánt. A követek és a karzatokon található keresztény közönség erre százszoros "Helyes" és "Éljen" kiáltásokkal válaszolt. A zsidó hallgatók örültek az elismerésnek ily szavait annak a kormánynak a szájából hallani, amely eddig a zsidóknak csak a szolgálatait fogadta el, de az ellenszolgáltatásra nem gondolt; mindazonáltal örömet megzavarta az a gondolat, hogy ez az elismertetés oly későn, túl későn érkezik ahhoz, hogy számukra vagy az ország számára áldásokban gazdag gyümölcsöket eredményezhessen.

"Az élénk és egyhangú tetszésnyilvánításon át, amellyel szavaimat fogadták, biztosítva látom az Önök teljes beleegyezését. Ez feljogosít arra, hogy előterjesszek Önöknek egy törvényjavaslatot, minden jogi egyenlőtlenség megszüntetéséről, amellyel a zsidó magyarokat eddig elnyomták." Ezt előre bocsátva Szemere minden jelenlévő néma csendjében felolvasta az általa és Vukovics által kidolgozott törvényjavaslatot:

1. §. A hazának polgárai közt, vallás béli különbség, jog és kötelesség tekintetében különbséget nem tévén, ezen elv szerint kijelentetik, miképp a magyar álladalom határain belül született vagy törvényesen megtelepedett Móses vallású lakos mindazon politikai s polgári jogokkal bír, melyekkel annak bármely hitű lakosai bírnak.

2. §. A törvényes letelepedésnek föltételei, ideiglenes rendeletnél fogva a kormány által fognak meghatározatni.

3. §. Keresztény és Móses vallású közt kötendő házasság polgári következményeire nézve érvényesnek nyilvánítatik. - Az ily házasság polgári hatóság előtt köttetik, melynek módja, ideiglenesen, rendelet által fog meghatározatni.

4. §. Egyszersmind a belügyminiszternek meghagyatik:

a) A Móses vallásúak papjaiból és népválasztottjaiból hívjon össze egy gyülekezetet, részint, hogy hitágazataikat nyilvánítsák s illetőleg reformálják, részint, hogy jövendő egyházi szerkezetekre nézve a kor kívánataival megegyező javításokat tegyenek.

b) E törvény fogantatása azon utasítással tétetik kötelességébe, hogy alkalmas szabályok által a Móses vallásúak a kézi mesterségek és a földművelés gyakorlására vezéreltessenek. "

Ez a törvényjavaslat mindenesetre több világos jelét hordozza a március előtti vaskalaposságnak, mint a március utáni - "forradalmi - demokratikus - köztársasági" - kormányzati rendszernek. Hogy ezt a fonákságot megértsük, arra kell emlékeznünk, hogy a minisztérium e törvényjavaslat dolgában még nem volt egységes, és Szemerét csak a külső körülmények kényszerítették arra, hogy a be nem fejezett művet a rendek elé terjessze. Sietségében azt hitte, hogy most mindent egyesíteni képes, amiről az utolsó években az emancipáció kapcsán álmodoztak, amelyből azután a különösen feltűnő 4. §. keletkezett. Mennyire és mi által váltak otthonossá Magyarországon az utolsó két évben az ott kifejezett követelések, az írás korábbi fejezeteiben megmutattuk.

Egyetlen hang sem emelkedett a felolvasott munkálat ellen, sem az egészszel, sem az egyes meghatározásokkal szemben. S amikor a korelnök, a tiszteletre méltó, ősz Palóczy László megkérdezte:

Horn Ede: A forradalom és a zsidók Magyarországon V. rész

"van-e valakinek megjegyzése az előadott törvényjavaslattal kapcsolatban? ", egyhangú "elfogadjuk! maradjon!" volt a válasz.

"A t. Képviselőház egyhangú szavazásának következtében - jelentette ki a nemes agg érhető, de örömtől és megindultságtól reszkető hangon - az előterjesztett törvényjavaslatot törvénnyé s ezáltal Magyarország izraelita lakosait a haza teljes jogú polgársaivá emeltük."

A zsidókérdésnek e gyors és egyhangú elintézése példa nélkül áll az emancipáció történetében, de az éppen emancipált zsidó öröme sem volt ily rövid, mint itt. Mert alig intézték el ezt a tárgyat, amikor Szemere bejelentette a kormány határozatát: Szegedet minden ellenállás nélkül kiűrik. Hová mennek, még ő maga sem tudja. Sokan gyanították. néhányan nyíltan meg is mondták: külföldre.

Amikor az ütéstermet elhagytam, a városháza udvarát zsidókkal tele találtam. A kis galéria nem volt képes befogadni őket, így itt lent vártak a határozatra az őket oly közelről érintő kérdésben.

A kedvező határozat örömmel töltötte el őket, ez azonban csakhamar szomorúsággá változott, amikor értesültek a kormány Szegedről való eltávozásáról. Tudták, hogy most milyen csúnyán állunk a régi Magyarországgal, s milyen csúnyán az alig megszületett emancipációval...

A kíváncsi zsidók tömött csoportjai közé, kik a városháza előtt álltak, odavánszorgott egy ősz öreg emberke, könnyekkel a szemében és iróniától keserű mosollyal ajkain. Jobbjában egy bádogdobozt tartott" amelyben néhány rézpénz volt, melyekkel szakadatlanul csilingelt, míg ismerő mély basszus-hangon a zsidó halotti szertartások alkalmával szokásos **"Zekadah tazil mimawet"** (Az alamizsna megment a kárhozattól) recitálta. "Ki halt meg hát? - kérdeztem ijedten -, és ki az, akit ma, szombaton, temetnek?" **"A magyar köztársaság - válaszolta komor fájdalomtól elcsukló hangon a kérdező. És hogy Ábrahám kebelében csendesen pihenhessen, elhalálózása előtt jámbor adományként megadta nekünk az emancipációt. Béke poraira!"**

Ez írás első fejezetében láttuk mennyire alaptalan általában véve az a vád, hogy az újkor forradalmi mozgalmait kiváltképpen, sőt kizárólagosan a zsidóknak kívánják tulajdonítani. Az írás folyamán, különösen a tizenharmadik fejezetben meggyőződhattünk arról, milyen kevéssé alkalmazható ez a vád a magyar zsidókra, milyen kevéssé tulajdoníthatunk nekik kiemelkedő, mértékadó és irányjelölő befolyást a magyar forradalom menetére ... Mindenesetre a győztes parancsnokok ösztönözve látták magukat arra, hogy a zsidókat **"forradalmi érzületük"** miatt különleges büntetésekkel sújtsák.

A kezdeményezést már az első császári főparancsnok, Alfred Windischgratz herceg megtette a téli hadjárat idején. 1849. február 11.-én kelt proklamációjában, mely szerint a legszigorúbban megtilt mindenfajta összeköttetést a magyar párttal, a főparancsnok különleges figyelmeztetést intéz **"kizárólag"** a zsidókhöz: **"bizonyos tudomásomra esett, hogy a pártütők által többnyire éppen az izraeliták használtatják magokat kémekül és szállítókul, valamint a hamis és balhíreket is terjeszteni igen igyekeznek a pártütők állítólagos győzelmeiről, hogy ezáltal félelmet, bizalmatlanságot gerjesszenek. Azért minden izraelitáért, aki a fenn említett vétkek miatt hadi és rögtönítélőt által elítéltetik, azon zsidó község melyhez tartozik, 20000 p. frt. bírsággal fog büntetettetni."** Az itt fenyegető büntetést háromszor hajtották végre: kétszer a pesti, egyszer az aszódi hitközségen.

Folytatjuk...

RECEPT-TÁR

Epres máglyarakás

A máglyarakás egyike azoknak a zseniális retró sütneknek, amiket ma már ritkán lehet kapni. Viszont nagyon egyszerű elkészíteni, és ha még nem próbáltátok az epres verziót, akkor eljött az idő. Lassan kezdődik az eperszezon.

Hozzávalók: 20x25 tepsizhez

Az alaphoz:

- 5 db tojássárgája
- 60 g cukor
- 700 ml tej
- ½ db vaníliarúd kikapart magjai
- 1 csipet só
- 6 db kifli

A középső réteghez:

- 500 g eper
- 40 g vaj
- 30 g cukor

A tetejére:

- 4 ek eperlekvár
- 5 db tojásfehérje
- 50 g cukor

Elkészítés:

Az epres máglyarakás alapjához a tojássárgáját a cukorral habosra keverjük, majd hozzáadjuk a tejet, a vaníliamagokat és a sót. A kifliket kisebb darabokra vágjuk, és beleforgatjuk a tejes alapba.

A középső réteghez az epreket kicsumázzuk, nagyobb darabokra vágjuk, majd összekeverjük a vajjal és a cukorral.

Mikor a kiflidarabok magukba szívták a tejes alapot, a mennyiség felét elosztjuk a tepsiben, erre simítjuk az epret, majd jöhet rá a kiflis réteg másik fele. Egyenletesre nyomkodjuk a tetejét, és 180 fokra előmelegített sütőbe rakjuk 20 percre.

Mikor letelt az idő, megkenjük a 4 evőkanál eperlekvárral, a tojásfehérjét pedig kemény habbá verjük a cukorral, rásimítjuk a megsült epres-kiflis alapra, és visszatoljuk a sütőbe kb. 10 percre, amíg aranybarna színt kap a hab. Mikor langyosra hűlt, már szeletelhetjük is.

Előkészítési idő: 15 perc

Sütési idő: 35 perc

Összesen: 50 perc

Forrás: (streetkitchen)

Gyász: Elhunyt a világhírű kántor Moshe Stern

Nyolcvannyolc éves korában elhunyt Moshe Stern főkántor. Moshe Stern (משה שטרן) Israel Stern főkántor fiaként Budapesten született, majd 1950-ben alijázott Izraelbe.

1955-ben nevezték ki a rehovoti főzsinagógában, majd 1958-ban a jeruzsálemi Hechal Shlomo zsinagóga kántora lett. 1963 és 1968 között a johannesburgi Nagy Zsinagóga, 1968 és 1977 között a New York-ban található Beth-El zsinagóga főkántora volt.

1977-ben visszatért Izraelbe, majd a nagyobb ünnepeken több mint egy évtizeden át a brazíliai Sao Paulo-i Club Hebraicában, míg az ünnepek hátralevő részében a tel-avivi Allenby utcai zsinagógában funkcionált.

Sternt korunk egyik legnagyobb kántoraként tartották számon, halála nagy veszteség nem csak a magyar, de a világ zsidósága számára is.

Moshe Stern kántor testvére Stern László volt, aki a Nagy Fúvaros utcai zsinagóga főkántori funkciót látta el hosszú ideig. Amikor Moshe Stern Magyarországra jött mindig eljött kilénkbe hiszen ezer szálal kötődött körzetünkhöz. Nagy megtiszteltetés érte kilénket, amikor a főkántor előimádkozott egy péntek este. Tátott szájjal hallgattuk a régi askenázi dallamú Lecha Dodit.

A budapesti zsidó múlt egy szép emléke, amikor 1965 februárjában Stern László 50. születésnapját ünnepelték és erre az alkalomra öccse, Stern Moshe, akkor éppen johannesburgi főkántor is szülővárosába látogatott.

A zsúfolásig megtelt Nagyfúvaros utcai zsinagóga ünnepségéről beszámoló cikk megemlíti a kántordinasztia testvéreit is, akikről a következőket tudhatjuk meg:

„A családi hagyományok is erre a pályára predesztinálták [Stern Lászlót – szerk.]. Apja is kántor volt és 11 testvére közül 7 fiú is kántornak készült. A legidősebbet már 5–6 éves korában csodagyermekként tartották számon, sajnos élete virágjában 27 éves korában elhunyt; másik két fiútestvére pedig a háború áldozata lett. Legfiatalabb öccse, aki ma 29 éves és johannesburgi főkántor, elindult azon az úton, mely a világhírnévhez vezet. Jelenleg világkörűli turnéja alkalmából időt szakított arra, hogy bátyja jubileumán részt vegyen. Stern László a jelen – az öccse a jövő.” („Stern László kettős jubileuma”, Uj Élet, 1965. 21. évf. 5. szám, 2. old.)

A 2010-es években kántor koncertet adott a Nagy Fúvaros zsinagógában, meghívta az akkori magyar kántorok legjobbjait. Fantasztikus hangulatú koncert volt, felléptek többek között Tóth Emil, Fekete László, Weisz Ferenc, Zucker Immanuel, Klein Ervin, zongorán kísérte Neumark Zoltán. A zsinagóga ismét megtelt erre a délutánra. Streit Sándor elnök köszöntötte a kántor urakat, és megjelenteket, és kezdetét vette a koncert. Moshe Stern közvetlen szerény ember volt magyar múltját büszkén vállalta élete során. A világ minden táján ismerték munkásságát, szinte az összes országában fellépett hol egyedül, hol kántor kollégákkal.

ברוך דיין אמת

JÖVEDELEMADÓJA 1+1 SZÁZALÉKÁT, AMENNYIBEN KÖZÖSSÉGÜNKET SZERETNÉ TÁMOGATNI, AZ ALÁBBI ADÓSZÁMOKRA TUDJA ÁTUTALNI: TALMUD-TÓRA ALAPÍTVÁNY: 19700289-1-42 MAZSIHISZ: 0358

Hercog Varsóban: a zsidók nem maradtak magukra a nácikkal szembeni harcban

A második világháborús bűnösök közül túl keveset voltak felelősségre – jelentette ki Frank-Walter Steinmeier német elnök szerdán a lengyel fővárosban a varsói gettófelkelés 80. évfordulója alkalmából rendezett megemlékezésen.

A varsói gettó hőseinek emlékművénél rendezett megemlékezésen a német elnök tiszteletét fejezte ki a zsidó felkelők emléke előtt. Úgy fogalmazott: mély szégyennel töltik el azok a bűntettek, amelyeket a náci németek Lengyelországban, a varsói gettóban elkövettek.

Steinmeier szerint e bűntetteknek több helyet kellene szentelni a történelmi emlékezetben. **“Mi németek tudatában vagyunk felelősségünknek, a túlélők és a halottak által ránk hagyott misszióknak”** – jelentette ki az elnök. Hozzátette: a németek elfogadják ezt a missziót, a saját történelmük iránti felelősségük **“vég nélküli”**.

A náci németek pontosan kitervelték és végrehajtották a holokausztot, és az európai, a varsói zsidókat **“oly kegyetlen és embertelen módon üldözték, gyilkolták, hogy nem találunk rá szavakat”** – mondta a német elnök. Hozzátette: a háború után túl kevés elkövetőt voltak felelősségre.

Mint hangsúlyozta: a történelemből levonandó legfontosabb tanulság a **“soha többé”**. Ebben az összefüggésben az ukrajnai háborúra utalt, úgy ítélve meg: Vlagyimir Putyin orosz elnök a nemzetközi joggal összeférhetetlen agressziót követett el, és ezzel lerombolta az európai rend és biztonság alapjait. A szabadságot és a függetlenséget ki kell vívni, meg kell védeni – fogalmazott.

Steinmeier hálájáról és alázatáról beszélt annak kapcsán, hogy első német államfőként vehet részt a gettófelkelés évfordulóján rendezett megemlékezésen. Fontosnak nevezte, hogy a rendezvényen Jichák Hercog izraeli és Andrzej Duda lengyel elnök társaságában lehet jelen.

Jichák Hercog felidézte beszédében, hogy a varsói gettóban **“elszánt lengyel zsidók csoportja”** szállt szembe a német túlerővel. A felkelést kevesen élték túl, de **“a hősök vérével megszentelt földön győzött az emberi szellem”**. A gettó lakosai megőrizték emberi erkölcsüket, egymásért viselt felelősségüket, az emberiségbe, a felebaráti szeretetbe vetett hitüket – húzta alá az izraeli elnök.

Hozzátette: a zsidók nem maradtak magukra a nácikkal szembeni harcban, **“minden államban akadnak Világ Igazai, a helyi ellenállás tagjai, közöttük természetesen lengyelek is”**. Hercog szerint a holokauszt emlékezete **“nem posztmodern és nem relatív”**, hiszen valóban létezett **“az igazi gonosz”** a nácik és segítők személyében, és létezett **“a tiszta jó”** is, amelyet az áldozatok és a harcosok testesítettek meg. Hercog hangsúlyozta: a Lengyelországot és sok más országot ért háborús megsemmisítés alapját képezi a Lengyelország és Izrael közötti **“fontos párbeszédnek”**, a két nemzet közötti barátság elmélyítésének. Andrzej Duda lengyel elnök felszólalásában a bátorság és az elszántság jelképének nevezte a gettófelkelést. Felidézte: annak túlélői közül többen később a lengyel honfitársaikkal együtt az 1944-es varsói felkelésben harcoltak a német megszállók ellen.

A varsói gettófelkelés a zsidók legnagyobb fegyveres ellenállási akciója volt a második világháború során. A németek 1943. április 19-ére tervezték a varsói gettó végső felszámolásának kezdetét. Az akciót megelőzően a gettóban felkelés tört ki, amelyben mintegy 14 ezren haltak meg, a városrészt a németek földig rombolták.

Forrás: (izraelinfo)

SPORT HÍREK

Siófok – MTK Budapest 2-1 Az MTK Budapest kezdőcsapata az alábbi: Rác- Poor, Bobál, Szépe, Vadnai - Kata, Stieber, Bognár – Kovács, Németh, Zuigéber

Szakmai igazgató: Horváth Dávid

Az MTK Siófokon is kikapott, az Ajka a Pécs is legyőzte. A labdarúgó NB II 32. fordulójában kilenc mérkőzést rendeztek vasárnap 17 órai kezdettel. Az MTK sorozatban második vereségét szenvedte el, ezúttal a Siófok lött két gólt a fővárosiaknak. A harmadik helyezett Ajka ismét nyert, és már csak nyolc pont a hátránya a második MTK mögött.

Összefoglaló:

51. perc: Egy szögletre Debreceni érkezett, és közelről, 5 méterről a hálóba fejt. (1-0)

55. perc: Egy védelmi hiba után Farkas használta ki az adódó lehetőséget 13 méterről. (2-0)

80. perc: Stieber 28 méterről hatalmas gólt vágott a hazaiak kapujába. (2-1)

Edzői nyilatkozat: A huszonötödik percig úgy játszottunk, ahogy azt elterveztük. A folytatásban kényelmessé és körülményesebbé vált a játékunk, többet hibáztunk, amit a hazaiak azonnal ki is használtak. A végén ugyan szerkezetet váltottunk, ami kisebb változást hozott, de kellő eredményre nem vezetett.

FTC – Budapest Honvéd 3-0! A Honvéd kezdőcsapata az alábbi: Dúzs - Szabó, Prenga, Capan, Eördög - Gomis, Tamás, Mitrovic – Domingues., Kocsis Lukics

A labdarúgó NB I 27. fordulójában a Ferencváros 3–0-ra megverte odahaza a Budapest Honvédot.

Összefoglaló:

42. perc: Traoré balról jövő, ballábas beadása Szabórol éppen Mmaee elé pattant, Tamás lemaradt, Tujvelnek esélye sem volt. (1–0)

73. perc: MARQUINHOS a kapu bal alsó sarkába lő Sigér labdaszerzése és indítása után, kissé jobbról, 14-ről, ballal. (2–0)

87. perc: OWUSU KWABENA is betalál, jobbal a jobb alsóba pörget nagy sprint után az ötös jobb sarka elől, a saját 16-osa elől indító Pászka passza után. (3–0)

Edzői nyilatkozat: „A mérkőzés elején ugyan kompaktabban védekeztünk, de túlságosan mélyen húztuk meg a védelmi vonalunkat, nem tudtunk sikeres akciókat vezetni, így nem gondolom, hogy a találkozó elején jobbak lettünk volna, ugyanis nem voltunk képesek a saját stílusunk szerint futbalozni – mondta Dean Klafuric a mérkőzést követően sajtótájékoztatón. – Nem voltunk elég jók, a bekapott góloknál több hibát is elkövettünk. De meg kell említeni a Ferencváros játékosainak egyéni kvalitását is, amely meghatározta ezt a mérkőzést. Nem lehet ilyenkor mit tenni, jobb volt nálunk, így gratulálnom kell az ellenfelünknek. Ami a sérülteket illeti, még nincs pontos diagnózis, így róluk egyelőre nem tudok bővebben nyilatkozni.“.

**JÖVEDELEMADÓJA 1+1 SZÁZALÉKÁT, AMENNYIBEN KÖZÖSSÉGÜNKET SZERETNÉ TÁMOGATNI, AZ ALÁBBI ADÓSZÁMOKRA TUDJA ÁTUTALNI: TALMUD-TÓRA ALAPÍTVÁNY: 19700289-1-42
MAZSIHISZ:0358**

JÖVEDELEMADÓJA 1+1 SZÁZALÉKÁT, AMENNYIBEN KÖZÖSSÉGÜNKET SZERETNÉ TÁMOGATNI, AZ ALÁBBI ADÓSZÁMOKRA TUDJA ÁTUTALNI: TALMUD-TÓRA ALAPÍTVÁNY: 19700289-1-42 MAZSIHISZ: 0358

SPORT HÍREK

Getafe – Barcelona 0-0 Barcelona: Ter Stegen – Araujo, Koundé, Roberto, Alba– Kessie, Busquets, Gavi – Raphinha, Lewandowski, Balde.

Vezetőedző: Xavi Hernández

La Liga: szurkolók a fa tetején, ismét nem lőtt gólt a Barca. A spanyol La Liga 29. fordulójának vasárnap délutáni meccsén a tabellát vezető FC Barcelona gól nélküli döntetlenre végzett a benmaradásért harcoló Getafe vendégeként.

Gól ugyan nem született az éllovas, de az előző két tétmeccsén nyeretlen (vereség a Realtól a kupában, iksz a Gironával a bajnokságban) Barcelona és a legutóbbi két fordulóban egy pontot szerző Getafe vasárnap délutáni mérkőzésének első félidejében, de nem volt eseménytelen a játékrész.

Az első félidő eseménye volt még, hogy már a 18. percben sérülés miatt le kellett cserélni a Barcából Sergi Robertót (Eric García váltotta), míg a helyi rendőrségnek amiatt kellett intézkednie, hogy néhány szurkoló a stadion oldala fölé magasodó fáról kívánta volna megtekinteni a mérkőzést.

A Barca ebben az idényben a 22. bajnoki meccsén nem kapott gólt, viszont egymás után másodszor játszott gól nélküli döntetlent, így a szombaton a Cádizot legyőző, második helyen álló Real Madrid 11 pontosra csökkentette hátrányát a tabellán.

Xavi: „Fájt nekünk, de ezt tudtuk. Tegnap száraz pályán edzettünk, mert tudtunk erről a helyzetről. Nehéz így játszani, a labda nem jár ugyanúgy. Rossz a nézőknek, még a Getafénak is. Munir ellentámadásaiban sem gurult a labda. Ma ez érezhető volt, de ez nem mentség. Támadásban többet kell mutatnunk, de egy pontot szereztünk és látva a kellemetlenségeket, amiket elszenvedtünk, ez nem rossz. De vissza kell szereznünk az érzéseinket a záró etapra.”

Real Betis –Espanyol 3-1 Espanyol: Pachecho – Montes, Sanchez, Cabrera, Gomez – Vilnius, Melamed, Darder, Puado - Braithwaite, Joselu.

Vezetőedző: Luis Garcia

Inaki Williams és Nico Williams góljával az Athletic Bilbao idegenben 2–1-re legyőzte az Espanyolt a spanyol labdarúgó-bajnokság 28. fordulójának szombati játéknapján.

Összefoglaló:

27. perc: A labda a hálóban van! Luiz Henrique tette a labdát Ayoze Perez (Betis) elé, aki közelről nem is hibázott. **(1-0)**

34. perc: Juan Miranda (Betis) passzolta oda a labdát az emberéről leváló Ayoze Perez elé, ő pedig ahogy azt kell, belőtte a labdát a bal alsó sarokba. **(2-0)**

48. perc: Cesar Montes (Espanyol) jól ismerte fel a helyzetet a kapu előterében és akrobatikus mozdulattal egy gyönyörű gólt ollózott, Rui Silva nem érhetett rá oda. **(2-1)**

69. perc: Remekül játszotta meg a labdát Rodri, William Carvalho (Betis) kapta meg a labdát a tizenhatoson. Ő meglátta, hogy a kapus kinn áll, kapura emelte a labdát, ami a kapu jobb alsó sarkába ment. **(3-1)**

Edzői nyilatkozat: Meg kell kongatni a vészharangot, a csapat visszacsúszott az utolsó előtti helyre. Nem kérdés mi első osztályú csapat vagyunk, és mindent meg fogunk tenni a benmaradásért. Elkerülhető gólokat kapunk, ismét. A második félidő elején szépítettünk, akkor úgy láttam a csapaton, hogy akár meg is fordíthatjuk a mérkőzést. A harmadik góllal szertefoszlottak e vágyaink. Egy pontot megérdemeltünk volna.

JÖVEDELEMADÓJA 1+1 SZÁZALÉKÁT, AMENNYIBEN KÖZÖSSÉGÜNKET SZERETNÉ TÁMOGATNI, AZ ALÁBBI ADÓSZÁMOKRA TUDJA ÁTUTALNI: TALMUD-TÓRA ALAPÍTVÁNY: 19700289-1-42 MAZSIHISZ: 0358

IMAIĐÓK, GYERTAGYÚJTÁS, IDŐSEK KLUBJA ESEMÉNYEK

2023. Ápr. 21. – 2023. Ápr. 28.

DÁTUM	REGGEL	ESTE
21. péntek	7:00	19:00
22. szombat	8:00	19:45
23. vasárnap	8:00	19:00
24. hétfő	7:00	19:00
25. kedd	7:00	19:00
26. szerda	7:00	19:00
27. csütörtök	7:00	19:00
28. péntek	7:00	19:00

Gyertyagyújtás és Szombat kimenetele Budapesten

DÁTUM	ESTE	DÁTUM	ESTE
21. péntek	19:23	22. szombat	20:33
28. péntek	19:32	29. szombat	20:44

POÉN SAROK

A tanárnéni matekórán megkérdezi Mórlickától.
- Móricka, ha apukád 40 éves, anyukád meg 35,
mennyi összesen a kettő?
- 70 - válaszolja Móricka.
- Már miért lenne 70? - kérdi a tanárnéni.
- Mert anyu mindig letagad 5 évet.

Sábeszi gyertyagyújtás:

ברוך אתה ה' אלהינו
מלך העולם, אשר
קדשנו במצותיו
וצונו להקדישך
שבת קדש

Boruch áto Ádoj-
noj Elojhenu
Melech Hooj-
lom, áser kidsonu
bömicvojszov vö-
civonu lehádlík nér
sel sábosz kodes.

MEGHÍVÓ

A MAZSIHISZ, AZ OR-ZSE, VALAMINT A
HEGEDŰS GYULA UTCÁI TEMPLOMKÖRZET
SZERETTETEL MEGHÍVJA ÖNT

Hercz Dániel
rabbiavatására

és az azt követő

jom háácmáuti ünnepi
istentiszteletre

2023. április 25. 19 óra
1136 Hegedűs Gyula utca 3.

MAZSIHISZ
a változó világra nyitott zsidóság

ORSZÁGOS RABBIKÉPZŐ – ZSIDÓ ISKOLA
JEWISH THEOLOGICAL SEMINARY – UNIVERSITY OF JEWISH STUDIES
בית מדרש לרבנים – האוניברסיטה ללימודי היהדות ברונייה

EMBERBARÁT IDŐSEK KLUBJA

„IDŐSEK KLUB” -ja, rendez-
vényeire várjuk kilénc tagjait.
Várjuk tagjaink szíves megje-
lenését és ötleteiket, melyek-
kel segítik a klub működését.
Következő klubrendezvényt
április 26.-án, szerdán dél-
előtt 10:00 órától tartjuk a
földszinti klubteremben.

Nagy Fuvaros utcai Templomkörzet
Emberbarát Templomegylet

Budapest. 1084
Nagy Fuvaros utca 4.
Tel: 334 27 31

Email: nagyfuvaros@gmail.com
<https://www.facebook.com/Nagyfuvaros4>

Felelős kiadó: Streit Sándor
Szerkesztő: Streit Gábor